

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΜΑΛΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ-ΕΥΦΡΑΙΜΙΟΣ

ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΑΙ
ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΖΩΝΗ
ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Επιβλέπων: ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΣ Θ.Β.

Ηράκλειο

Δεκέμβριος, 2015

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τον καθηγητή μου κ. Σταματόπουλο για την πολύτιμη βοήθειά του καθώς και την οικογένειά μου για την πολύτιμη συμβολή τους καθόλη τη διάρκεια των σπουδών μου

Νικόλας Ευφραίμιος Μάλλης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	2
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	4
ABSTRACT	6
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	9
1.1 ΤΟ ΧΡΗΜΑ.....	9
1.2 Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ	11
1.3 ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	12
1.4 ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΕΚΤ)	13
1.4.1. ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ (ΕΣΚΤ)	15
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ & ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	21
2.1 ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΕΝΙΑΙΟ ΝΟΜΙΣΜΑ	21
2.2 ΕΝΙΑΙΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΝΟΜΙΣΜΑ – ΕΥΡΩ	25
2.3 ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗ. ΤΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΣΥΓΚΛΙΣΗΣ	27
2.4 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΑΡΞΗ ΕΝΟΣ ΕΝΙΑΙΟΥ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥ ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΣ -ΕΥΡΩ	28
2.5 ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΑΡΞΗ ΕΝΟΣ ΕΝΙΑΙΟΥ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥ ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΣ -ΕΥΡΩ	32
2.6 ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΣΥΜΦΩΝΟ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	33
2.7 ΣΥΝΘΗΚΗ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑ, ΤΟΝ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ.....	34
2.8 ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΗΝ ΟΝΕ	36
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ....	38
3.1 Η ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΑΙ ΑΣΥΜΜΕΤΡΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ	38
3.2 Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ.....	39
3.3 ΤΟ ΕΥΡΩ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΦΑΤΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ.....	40
3.4 ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ.....	41
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	44
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	46
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ	47

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να αναλυθεί ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, ο τρόπος άσκησης νομισματικής πολιτικής στη ζώνη του ευρώ και πως αυτός έχει επηρεάσει την σημερινή οικονομική κατάσταση.

Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για να προσεγγίσουμε το θέμα είναι η βιβλιογραφική επισκόπηση, με αναφορές σε βιβλιογραφικές πηγές και άρθρα καθώς και η εμπειρική επισκόπηση. Αρχικά αναφερόμαστε στη δομή και στη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) και στο ενιαίο νόμισμα (ευρώ). Έπειτα αναφερόμαστε στις προϋποθέσεις συμμετοχής μιας χώρας στην οικονομική ενοποίηση, τα κριτήρια σύγκλισης και συνθήκες για την διατήρηση της σταθερότητας και την ορθή διακυβέρνηση. Τέλος η οικονομική κρίση που βάλει τις χώρες της Ευρωζώνης δημιουργεί θέματα προς διερεύνηση όσο αφορά την αποτελεσματικότητα του συστήματος και διορθωτικές αλλαγές που πρέπει να γίνουν.

Από την μελέτη προέκυψαν χρήσιμα ευρήματα για την προσέγγιση του θέματος και ζητήματα για περαιτέρω διερεύνηση. Από τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν διαπιστώσαμε ότι η πρακτική της ΕΚΤ επαληθεύει τα προβλεπόμενα στα οικονομικά των νομισματικών ενώσεων για την αναποτελεσματικότητα της νομισματικής πολιτικής σε ασύμμετρες διαταραχές, αφενός ζήτησης, όπως αυτή μετά το παγκόσμιο κραχ του 2008, κι αφετέρου προσφοράς όπου η νομισματική δεν έχει καμία αποτελεσματικότητα. Η οικονομική κρίση σήμερα οφείλεται στην αποτυχία να αποτραπεί η συσσώρευση των αποκλίσεων και των ανισορροπιών εντός της ζώνης του ευρώ.

Οι περιορισμοί της μελέτης αφορούν το γεγονός ότι μελετήσαμε μόνο την Ευρωπαϊκή περίπτωση. Από τα ευρήματα προκύπτει η σοβαρή επίπτωση που έχει η υπάρχουσα νομισματική πολιτική και η ανάγκη να αντιμετωπιστούν οι στρεβλώσεις στην «αρχιτεκτονική» της Ευρωπαϊκής Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ). Έτσι θα μπορέσει η ΕΕ να προχωρήσει στην οικονομική ένωση, ως συνομοσπονδία ανεξάρτητων κρατών που θα συντονίζουν τις οικονομικές τους πολιτικές συνολικά. Θεωρούμε ότι ο

συντονισμός ή εναρμόνιση προς κοινή τάση των εθνικών οικονομικών πολιτικών είναι απαραίτητος κι όχι κοινή νομισματική πολιτική από υπερεθνικό θεσμό.

ABSTRACT

The purpose of this paper is to analyze the role of the European Central Bank, the way monetary policy in the euro area and how it has affected the current economic situation.

The methodology followed to approach the subject is literature, with references to literature sources and articles and empirical review. Originally referring to the structure and functioning of the European Central Bank (ECB), the European System of Central Banks (ESCB) and the single currency (euro). Then refer to the requirements for participation in a country's economic integration, the convergence criteria and conditions for the maintenance of stability and good governance. Finally, the economic crisis put the euro zone countries creates issues for investigation as regards the effectiveness of the system and structural changes to be made.

The study offer useful findings for the approach and issues for further exploration. From the information gathered we found that the practice of the ECB shall verify the planned economics of monetary unions on the ineffectiveness of monetary policy to asymmetric shocks, first demand, as after the global crash of 2008, and other supply where the currency has no effectiveness. The today economic crisis is the failure of prevent the accumulation discrepancies and imbalances within the euro area.

The limitations of the study are that only studied the European case. The findings indicate the serious effect of the existing monetary policy and the need to address distortions in the "architecture" of the European Monetary Union (EMU). Thus the EU will be able to proceed with the economic union, a confederation of independent states to coordinate their economic policies as a whole. We believe that the coordination or harmonization to common trend of national economic policies is necessary, not common monetary policy to a supranational institution.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η νομισματική πολιτική σε ένα κράτος είναι η διαδικασία κατά την οποία η νομισματική αρχή ελέγχει την ποσότητα και το κόστος του χρήματος στην οικονομία. Στόχος είναι ο έλεγχος του πληθωρισμού, η μείωση της ανεργίας, ο έλεγχος της ισοτιμίας του νομίσματος ως προς τα ξένα νομίσματα και γενικά η ανάπτυξη της ευρύτερης οικονομίας. Η νομισματική πολιτική μπορεί να είναι επεκτατική ή περιοριστική. Επεκτατική είναι η νομισματική πολιτική που αυξάνει την ποσότητα του χρήματος στην αγορά ενισχύοντας την οικονομική ανάπτυξη αλλά και την εμφάνιση πληθωρισμού. Ενώ περιοριστική είναι η νομισματική πολιτική που μειώνει την ποσότητα χρήματος στην αγορά συγκρατώντας τον πληθωρισμό.

Η νομισματική πολιτική σε ένα έθνος – κράτος, χώρα ή οικονομία χωρών σε κάποια μορφή οικονομικής ένωσης (εδώ νομισματικής) ασκείται από την Κεντρική Τράπεζα. Η Κεντρική Τράπεζα ασκεί τη νομισματική πολιτική με τρεις κυρίως τρόπους, πρώτον με πρακτικές ανοιχτής αγοράς, δεύτερον με τον ορισμό υποχρεωτικού ποσοστού αποθεματικού από τις εμπορικές τράπεζες και τρίτον με τον προσδιορισμό του προεξοφλητικού επιτοκίου με βάση το οποίο δανείζονται οι εμπορικές τράπεζες από την Κεντρική ως τελευταίο δανειστή (lender of last resort).

Κατά επέκταση και οι τράπεζες των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 25, ελέγχονται αφενός, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη Συνθήκη για την ΕΕ (Μάαστριχτ) όπως ισχύει, και αφετέρου, στις 19 χώρες της Ευρωζώνης, σύμφωνα με τις προβλέψεις (καταστατικές αρχές) του Ευρωσυστήματος, την εκτελεστική εξουσία του οποίου ασκεί η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα η οποία καθορίζει και την νομισματική πολιτική στην ευρωζώνη (<https://www.ecb.europa.eu>).

Με την οικονομική και νομισματική ένωση, η ΕΕ οδηγείται προς την διαδικασία της οικονομικής ολοκλήρωσης, η οποία ξεκίνησε τη δεκαετία του 1950.

Σήμερα η παγκόσμια οικονομική κρίση που ξεκίνησε την περίοδο 2007-2008, έχει φέρει στο προσκήνιο έντονα το θέμα της οικονομικής και νομισματικής πολιτικής στην ευρωζώνη και μάλιστα τα σημαντικά προβλήματα ρευστότητας που

αντιμετωπίζουν οι τράπεζες κάνουν επίκαιρο όσο ποτέ το ρόλο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας στην άσκηση της νομισματικής πολιτικής στις χώρες του ευρώ.

Στην παρούσα εργασία θα αναλυθεί ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, ο τρόπος άσκησης νομισματικής πολιτικής στη ζώνη του ευρώ και πως αυτός έχει επηρεάσει την σημερινή οικονομική κατάσταση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

1.1 ΤΟ ΧΡΗΜΑ

Ως χρήμα εκφράζουμε το σύνολο των οικονομικών αξιών που οι άνθρωποι χρησιμοποιούν στην καθημερινότητά τους ως συναλλακτικό μέσο για την αγορά αγαθών και λήψη υπηρεσιών. Το χρήμα επιτελεί τρεις κύριους ρόλους στην οικονομία καθώς χρησιμοποιείται ως μέσο συναλλαγής, ως μονάδα συναλλαγής και ως αποθηκευτής αξιών. Ως μέσο συναλλαγής γίνεται άμεσα αποδεκτό για την ολοκλήρωση μιας συναλλαγής ενώ ως μονάδα συναλλαγής το χρήμα χρησιμοποιείται για την κατάδειξη τιμών ενώ σαν αποθηκευτής αξιών χρησιμοποιείται για την μεταφορά της αγοραστικής δυνατότητας από το παρόν στο μέλλον. (Σαρτζετάκης, 2010)

Ως χρήμα μπορούν να χρησιμοποιηθούν αγαθά με εγγενή (πραγματική) αξία και να χρησιμοποιούνται ως μέσο συναλλαγής, πχ χρυσός, ασήμι, λάδι, αλάτι κ.α αλλά και χαρτονομίσματα (Fiat money) που χρησιμοποιούνται σαν χρήμα με κυβερνητική απόφαση. Τα χαρτονομίσματα δεν έχουν εγγενή αξία όπως πχ τα κέρματα, τα χαρτονομίσματα, οι καταθέσεις όψεως. Σήμερα νόμισμα είναι τα κέρματα και τα χαρτονομίσματα (τραπεζογραμμάτια) σε κυκλοφορία αλλά συμπεριλαμβάνονται και οι καταθέσεις όψεως, δηλαδή τραπεζικοί λογαριασμοί τους οποίους οι καταθέτες χρησιμοποιούν άμεσα για την αγορά αγαθών και υπηρεσιών εκδίδοντας τραπεζικές επιταγές. (Σαρτζετάκης, 2010)

Η νομισματική κυκλοφορία είναι το μέρος της προσφοράς χρήματος που έχει υλική υπόσταση και αποτελείται από τα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα. Τα κέρματα αποτελούν μικρό μέρος της νομισματικής κυκλοφορίας στην Ελλάδα, όπως και σε άλλες χώρες. Τα τραπεζογραμμάτια αποτελούν το κύριο μέρος της προσφοράς χρήματος (Πουρναράκης & Χαντζηκωνσταντίνου, 2011)

Οι Βασικές Λειτουργίες του Χρήματος είναι:

α) Χρήση ως μέσο ανταλλαγής. Το χρήμα στη σημερινή του μορφή είναι αποτέλεσμα μακρόχρονης εξελικτικής διαδικασίας που ξεκίνησε από την εποχή των

πρωτόγονων κοινωνιών όταν το ρόλο του μέσου ανταλλαγής έπαιζαν διάφορα αντικείμενα και ζώα. Σύντομα κατανοήθηκε ότι το μέσο ανταλλαγής πρέπει να ικανοποιεί τις εξής ανάγκες:

1. να είναι αποδεκτό από όλα τα μέλη μιας κοινωνίας,
2. να είναι από υλικό δεν υπόκειται εύκολα σε φθορά και δεν αλλοιώνεται με την πάροδο του χρόνου,
3. θα πρέπει να μεταφέρεται εύκολα ώστε σε περίπτωση ανταλλαγής μεγάλης αξίας, το μεταφορικό κόστος να μην αποτελεί εμπόδιο.

Έτσι αρχικά ο χρυσός, ένα προϊόν που συγκεντρώνει τις παραπάνω ιδιότητες, χρησιμοποιήθηκε αρχικά ως χρήμα και αποτέλεσε τη βάση για την έκδοση χαρτονομίσματος από τις τράπεζες αργότερα. Σήμερα η χάρτινη κυκλοφορία χρήματος έπαψε να έχει αντίκρισμα το χρυσό και φτάσαμε στο κάπως οξύμωρο να αποδεχόμαστε ως χρήμα κάτι το οποίο δεν έχει εσωτερική αξία αυτό καθ' εαυτό, αλλά αντλεί την αξία του από το ότι είναι κοινά αποδεκτό ως μέσο ανταλλαγής σε όλες τις οργανωμένες κοινωνίες.

β) Μονάδα μέτρησης αξίας. Το χρήμα αποτελεί κοινό παρονομαστή στη σύγκριση της αξίας των προϊόντων, καθώς επιτρέπει τη σύγκριση της κατά μονάδα τιμής των αγαθών και υπηρεσιών. Έτσι, όταν λέμε ότι το αγαθό Χ είναι διπλάσιο σε αξία αγοράς από το αγαθό Υ που στοιχίζει Ζ ευρώ, βλέπουμε τη χρήση του χρήματος ως λογιστική μονάδα μέτρησης αξίας των αγαθών. Προέκταση της λειτουργίας αυτής του χρήματος έχουμε τη χρήση του για τον υπολογισμό της αξίας μελλοντικών πληρωμών και χρεών. Η χρήση αυτή αναφέρεται ως ξεχωριστή λειτουργία πολλές φορές στη βιβλιογραφία, λόγω της μεγάλης σημασίας που δίνεται στο διαχρονικό στοιχείο οικονομικής συναλλαγής. Έτσι το χρήμα μπορεί να κάνει δυνατό τον ακριβή προσδιορισμό του μεγέθους της μελλοντικής παραγωγής.

γ) Μορφή συσσώρευσης οικονομικού Πλούτου. Η Τρίτη λειτουργία του χρήματος είναι η δυνατότητα που παρέχει στις οικονομικές μονάδες να διατηρούν τα περιουσιακά τους στοιχεία σε ρευστή μορφή. Τα ρευστά περιουσιακά στοιχεία είναι μια εναλλακτική μορφή διατήρησης του πραγματικού πλούτου του ανθρώπου. Το

χρήμα λοιπόν παρέχει τη δυνατότητα στα άτομα να ρευστοποιούν τα πραγματικά περιουσιακά στοιχεία τους και να τα διατηρούν σε ρευστή μορφή για όσο χρονικό διάστημα θέλουν. Αυτή η λειτουργία είναι σημαντική για τις οικονομικά προηγμένες κοινωνίες και διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στον καθορισμό της ζήτησης του χρήματος (Στεριώτης, 1995)

1.2 Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ

Η προσφορά χρήματος ως οικονομική μεταβλητή θεωρείται δεδομένη με την έννοια ότι η ποσότητα χρήματος που κυκλοφορεί καθορίζεται από την κεντρική τράπεζα. Αλλά αυτός ο εξωγενής καθορισμός προσδίδει στην προσφορά χρήματος τη χροιά μιας πολύ σοβαρής οικονομικής μεταβλητής, καθώς μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως μέσο άσκησης οικονομικής πολιτικής. Στο μέτρο που η μεταβολή της ποσότητας χρήματος έχει σοβαρές επιδράσεις στα οικονομικά μεγέθη, θα πρέπει να αναγνωρίσουμε τη σπουδαιότητα της μεταβλητής αυτής και την προσοχή που χρειάζεται στο χειρισμό της.

Από τη στιγμή που το χρήμα έπαψε να έχει τη μορφή νομισμάτων (χρυσών ή αργυρών) δεν έχει εσωτερική αξία αλλά μόνο ανταλλακτική. Έτσι λέμε για αγοραστική αξία του χρήματος για να δείξουμε ότι το χρήμα έχει την αξία των αγαθών τα οποία μπορεί να αγοράσει. Είναι φυσικό όταν οι τιμές των αγαθών αυξάνονται, να μειώνεται η αξία του χρήματος ώστε να έχουμε αντίστροφη συσχέτιση τιμών και αξίας του χρήματος.

Εξίσου σημαντικό είναι το πόσο ο πληθωρισμός επηρεάζει την αξία του χρήματος. Κατά τη μια σχολή οικονομικής σκέψης, τους μονεταριστές, ο πληθωρισμός είναι αποκλειστικά χρηματικό φαινόμενο. Στηρίζονται στο ότι ο πληθωρισμός προκαλείται από την αύξηση της ποσότητας του χρήματος η οποία μετατρέπεται σε ζήτηση και βέβαια η αύξηση της ζήτησης προκαλεί αύξηση στις τιμές. Η αύξηση της ποσότητας του χρήματος, που δε συνοδεύεται από αύξηση της προσφοράς αγαθών, οδηγεί σε πληθωριστικές πιέσεις.

Τέλος, η ποσότητα του χρήματος είναι μια από τις οικονομικές μεταβλητές των οποίων η αυξομείωση επηρεάζει το επίπεδο απασχόλησης της οικονομίας. Στο βαθμό που η προσφορά χρήματος επηρεάζει τη ζήτηση για καταναλωτικά αγαθά και επενδύσεις και αφού, η συνολική ζήτηση καθορίζει το επίπεδο απασχόλησης βλέπουμε τη σημασία του σωστού χειρισμού της ποσότητας χρήματος και της άσκησης σωστής νομισματικής πολιτικής. (Στεριώτης, 1995)

1.3 ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Η Κεντρική Τράπεζα μίας χώρας είναι το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα που συντονίζει τις εγχώριες τράπεζες ως προς την ευρύτερη πολιτική τους και είναι η τράπεζα που διαθέτει το εκδοτικό προνόμιο, την αρμοδιότητα δηλαδή να εκδίδει νέο χρήμα. Επίσης οριοθετεί τα επιτόκια των τραπεζών καθορίζοντας το επιτόκιο δανεισμού, θέτοντας τις κατευθυντήριες γραμμές δράσης και για τις εμπορικές τράπεζες. Είναι η μόνη τράπεζα που δικαιούται να εκδώσει και να θέσει σε κυκλοφορία τα τραπεζογραμμάτια που κυκλοφορούν σε ένα κράτος ή να δεσμεύσει τα υπάρχοντα που κινούνται στην αγορά. Η προσφορά του χρήματος γίνεται με πράξεις όπως έκδοση ομολογιών. Κατά την έκδοση νέων ομολογιών η τράπεζα δεσμεύει το πλεονάζον χρήμα από την αγορά ενώ με τη ρευστοποίησή τους το επαναδιαθέτει όποτε αυτό είναι σκόπιμο. Η Κεντρική Τράπεζα είναι ένα από τα βασικά όργανα ενός κράτους για την άσκηση της δημοσιονομικής πολιτικής. (<http://el.wikipedia.org>). Η κεντρική τράπεζα έχει στη διάθεσή της πολλά μέσα που μπορεί να χρησιμοποιήσει για να επηρεάσει την προσφορά χρήματος και γενικά να ασκήσει την κατάλληλη νομισματική πολιτική. Πολλά από τα μέσα αυτά διαφέρουν από χώρα σε χώρα ανάλογα με το θεσμικό πλαίσιο του τραπεζικού συστήματος και το βαθμό ανάπτυξης της οικονομίας. (Πουρναράκης & Χαντζηκωνσταντίνου, 2011)

1.4 ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΕΚΤ)

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) είναι η κεντρική τράπεζα για το ενιαίο νόμισμα της Ευρώπης, το ευρώ. Το βασικό της καθήκον είναι να διατηρεί την αγοραστική δύναμη του ευρώ και, συνεπώς, τη σταθερότητα των τιμών στη ζώνη του ευρώ. Η ζώνη του ευρώ αποτελείται από τις 19 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν υιοθετήσει το ευρώ από το 1999 και έπειτα. (<https://www.ecb.europa.eu>) Το Ευρωσύστημα, που είναι το σύστημα κεντρικών τραπεζών της ζώνης του ευρώ, περιλαμβάνει την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και τις Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες των κρατών-μελών που έχουν υιοθετήσει το ευρώ. Η ζώνη του ευρώ περιλαμβάνει σήμερα 19 χώρες: την Αυστρία, το Βέλγιο, τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ελλάδα, την Ιρλανδία, την Ιταλία, την Ισπανία, την Κύπρο, τη Λιθουανία, το Λουξεμβούργο, τη Μάλτα, την Ολλανδία, την Πορτογαλία, τη Σλοβακία, τη Σλοβενία, την Εσθονία, τη Φινλανδία και τη Λεττονία. (<http://www.bankofgreece.gr>)

Από την 1η Ιανουαρίου 1999 η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) είναι υπεύθυνη για την άσκηση της νομισματικής πολιτικής στη ζώνη του ευρώ, τη μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο μετά τις Ηνωμένες Πολιτείες.

Η ζώνη του ευρώ έγινε πραγματικότητα όταν η ευθύνη για την άσκηση νομισματικής πολιτικής εκχωρήθηκε από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες 11 κρατών μελών της ΕΕ στην ΕΚΤ τον Ιανουάριο του 1999. Η Ελλάδα έγινε μέλος το 2001, η Σλοβενία το 2007, η Κύπρος και η Μάλτα το 2008, η Σλοβακία το 2009, η Εσθονία το 2011, η Λεττονία το 2014 και η Λιθουανία το 2015. Η δημιουργία της ζώνης του ευρώ και η ίδρυση ενός υπερεθνικού οργάνου, της ΕΚΤ, αποτέλεσε βασικό στάδιο στη μακρόχρονη και πολύπλοκη πορεία προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Προκειμένου να ενταχθούν στη ζώνη του ευρώ, οι 19 χώρες έπρεπε να πληρούν τα κριτήρια σύγκλισης. Το ίδιο θα ισχύσει και για άλλα κράτη μέλη της ΕΕ προτού υιοθετήσουν το ευρώ. Τα κριτήρια θέτουν τις οικονομικές και νομικές προϋποθέσεις για την επιτυχημένη συμμετοχή στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση. (<https://www.ecb.europa.eu>)

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες αποτελούν από κοινού το Ευρωσύστημα, το σύστημα δηλαδή των Κεντρικών τραπεζών της ζώνης του ευρώ. Ο κύριος στόχος του Ευρωσυστήματος είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών δηλαδή η διαφύλαξη της αξίας του ευρώ. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα είναι υπεύθυνη για την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων τα οποία είναι εγκατεστημένα στις χώρες που ανήκουν στη ζώνη του ευρώ και στα συμμετέχοντα κράτη μέλη που δεν ανήκουν στη ζώνη του ευρώ, στο πλαίσιο του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού, ο οποίος περιλαμβάνει και τις εθνικές αρμόδιες αρχές. Με αυτό το τρόπο συμβάλλει στην ασφάλεια και την ευρωστία του τραπεζικού συστήματος και τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση και σε κάθε συμμετέχον κράτος μέλος. (<https://www.ecb.europa.eu>)

Εικόνα 1.

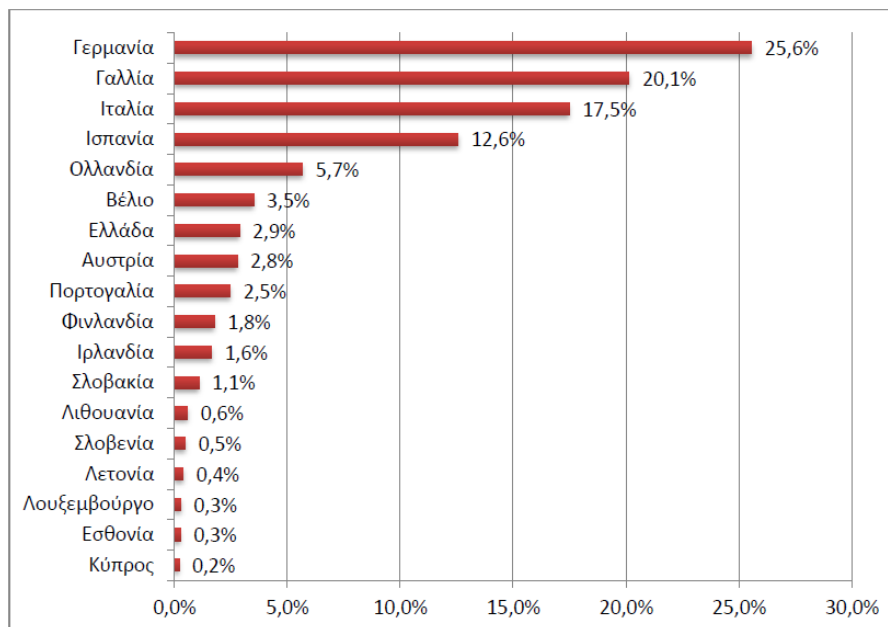
ΤΟ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΠΗΓΗ:

(https://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/facts/shared/img/slides//slide_or_002.e.l.png)

1.4.1. ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ (ΕΣΚΤ)

Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών αποτελείται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και τις Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες των 28 κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Η "Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας" και το "Καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας" (Καταστατικό του ΕΣΚΤ) αποτελούν τη νομική βάση για το ΕΣΚΤ. Η Συνθήκη ρυθμίζει την εκτέλεση των λειτουργιών κεντρικής τράπεζας για τη ζώνη του ευρώ από την ΕΚΤ και τις Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες (ΕΘΝΚΤ). Το Καταστατικό ορίζει ειδικότερα τα σχετικά καθήκοντα και λειτουργίες της ΕΚΤ και των ΕΘΝΚΤ. Τα νομικά κείμενα που θεσπίζουν το ΕΣΚΤ – η "Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας" και το "Καταστατικό του ΕΣΚΤ" – συντάχτηκαν με γνώμονα ότι όλα τα κράτη-μέλη της ΕΕ θα υιοθετήσουν το ευρώ και, επομένως, το ΕΣΚΤ θα εκτελεί όλα τα καθήκοντα που απορρέουν από το ενιαίο νόμισμα. Ωστόσο, έως ότου όλες οι χώρες της ΕΕ εισαγάγουν το ευρώ, το Ευρωσύστημα έχει αναλάβει τον ρόλο της νομισματικής αρχής.

Εικόνα 2.

Μερίδια Συμμετοχής των Εθνικών Κεντρικών Τραπεζών του Ευρωσυστήματος στο κεφάλαιο εγγραφής της ΕΚΤ

ΠΗΓΗ: (Μανούζας, 2015)

Εικόνα 3. Οι Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες

ΠΗΓΗ:

(https://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/facts/shared/img/slides//slide_or_002.el.png)

Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι μέλος του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ), στο οποίο ανήκουν η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των 28 υπόλοιπων κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (<http://www.bankofgreece.gr>)

Εικόνα 4. Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ)

ΠΗΓΗ:

(https://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/facts/shared/img/slides//slide_or_001.el.png)

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ (ΕΣΚΤ)

Εικόνα 5.

Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ)

ΠΗΓΗ:

(https://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/facts/shared/img/slides//slide_or_001.e1.png)

Αυστρία:	Oesterreichische Nationalbank
Βέλγιο:	Nationale Bank van Belgie / Banque Nationale de Belgique
Βουλγαρία:	Bulgarska Narodna Banka
Γαλλία:	Banque de France
Γερμανία:	Deutsche Bundesbank
Δανία:	Danmarks Nationalbank
Εσθονία:	Eesti Pank
Ηνωμένο Βασίλειο:	Bank of England
Ιρλανδία:	Central Bank of Ireland
Ισπανία:	Banco de Espana
Ιταλία:	Banca d' Italia

Κροατία	Hrvatska Narodna Bank
Κύπρος:	Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου
Λεττονία:	Latvijas Banka
Λιθουανία:	Lietuvos Bankas
Λουξεμβούργο:	Banque centrale du Luxembourg
Μάλτα:	Bank Centrali Ta' Malta
Ολλανδία:	De Nederlandsche Bank
Ουγγαρία:	Magyar Nemzeti Bank
Πολωνία:	Narodowy Bank Polski
Πορτογαλία:	Banco de Portugal
Ρουμανία:	Banca Nationala a Romaniei
Σλοβακία:	Narodna Banka Slovenska
Σλοβενία:	Banka Slovenije
Σουηδία:	Sveriges Riksbank
Τσεχία:	Ceska Narodni Banka
Φινλανδία:	Suomen Pankki

Εικόνα 6.

Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες

ΠΗΓΗ: (<http://www.bankofgreece.gr>)

1.5 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ - Ο ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΖΩΝΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

1.5.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ

Σε κάθε οικονομία οι τιμές των αγαθών και των υπηρεσιών μεταβάλλονται δηλαδή είτε αυξάνονται είτε μειώνονται. Όταν παρατηρείται γενική αύξηση των τιμών και όχι μόνο σε ορισμένα προϊόντα ή υπηρεσίες, τότε έχουμε πληθωρισμό. Αυτό σημαίνει ότι με μία νομισματική μονάδα πχ 1 ευρώ, οι καταναλωτές μπορούν να αγοράσουν λιγότερα αγαθά, δηλαδή η αξία του νομίσματος μειώνεται. Κατά τον υπολογισμό της μέσης τιμής αύξησης των τιμών, δίνεται βαρύτητα στις τιμές των προϊόντων τα οποία καταναλώνονται περισσότερο δηλαδή δαπανώνται περισσότερα χρήματα. Καθώς το κάθε νοικοκυριό καταναλώνει διαφορετικά αγαθά και λαμβάνει διαφορετικές υπηρεσίες, οι μέσες καταναλωτικές συνήθειες του συνόλου των νοικοκυριών καθορίζουν τη βαρύτητα που έχουν τα διάφορα αγαθά ή οι υπηρεσίες για τον υπολογισμό του πληθωρισμού. Τα αγαθά και οι υπηρεσίες που λαμβάνονται υπόψη για την μέτρηση του πληθωρισμού, είναι:

- Είδη καθημερινής χρήσης όπως καύσιμα, τρόφιμα κλπ
- Διαρκή αγαθά όπως ηλεκτρονικές συσκευές, ενδύματα κλπ
- Υπηρεσίες όπως ασφάλειες, ενοίκια κλπ

Σύγκριση των τιμών του καλάθιού καταναλωτικών αγαθών ανά έτος, αντιπροσωπεύονται ως ένα καλάθι ειδών. Κάθε προϊόν στο καλάθι αυτό έχει μια τιμή, η οποία μπορεί να μεταβληθεί στη διάρκεια του χρόνου. Έτσι ο ετήσιος ρυθμός του πληθωρισμού είναι η τιμή του συνόλου των αγαθών του καλάθιού για ένα συγκεκριμένο μήνα σε σύγκριση με την τιμή που είχε τον ίδιο μήνα το προηγούμενο έτος. (<https://www.ecb.europa.eu>)

Πληθωρισμός είναι η άνοδος του επιπέδου των τιμών ενώ καθαρό πληθωρισμό έχουμε όταν οι τιμές των αγαθών και των εισροών αυξάνονται με τον ίδιο ρυθμό. (Begg, Fischer, & Dornbusch, 2006)

1.5.2 Ο ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΖΩΝΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Στη ζώνη του ευρώ, ο πληθωρισμός τιμών καταναλωτή μετρείται με βάση τον "Εναρμονισμένο Δείκτη Τιμών Καταναλωτή" (ΕνΔΤΚ). Ο όρος εναρμονισμένος χρησιμοποιείται για να δηλώσει ότι όλες οι χώρες στην Ευρωπαϊκή Ένωση ακολουθούν την ίδια μεθοδολογία για τον υπολογισμό έτσι ώστε να διασφαλίζεται ότι τα στοιχεία κάθε χώρας μπορούν να συγκριθούν με τα στοιχεία άλλης. Ο ΕνΔΚΤ υπολογίζεται από την εθνική στατιστική υπηρεσία της κάθε χώρας της ζώνης του ευρώ. Η κάθε εθνική στατιστική υπηρεσία αποστέλλει τα στοιχεία της στη Eurostat, τη στατιστική υπηρεσία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και στη συνέχεια αυτή υπολογίζει τον ΕνΔΤΚ για το σύνολο της ζώνης του ευρώ. Η Eurostat παράλληλα διασφαλίζει την ποιότητα των εθνικών στοιχείων που λαμβάνει ελέγχοντας τη συμβατότητά τους με τα νομικά δεσμευτικά πρότυπα. Η επίδραση της μεταβολής μίας μόνο τιμής στον ΕνΔΤΚ εξαρτάται από το πόσα χρήματα δαπανούν τα νοικοκυριά, κατά μέσο όρο, για αυτό το προϊόν. Βασικό καθήκον της ΕΚΤ είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών, η οποία ορίζεται ως ο ετήσιος ρυθμός πληθωρισμού (βάσει του ΕνΔΤΚ) σε επίπεδα κάτω αλλά πλησίον του 2% μεσοπρόθεσμα. (<https://www.ecb.europa.eu>)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ & ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

2.1 ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΕΝΙΑΙΟ ΝΟΜΙΣΜΑ

Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ) είναι μια συμφωνία ανάμεσα στα συμμετέχοντα Ευρωπαϊκά έθνη να μοιράζονται ένα κοινό νόμισμα, το ευρώ, και μια κοινή οικονομική πολιτική με προκαθορισμένους όρους δημοσιονομικής ευθύνης (<http://el.wikibooks.org>). Η οικονομική ολοκλήρωση διαφέρει από την οικονομική συνεργασία ή την ανοικτή οικονομία και αποτελεί μια πολύπλοκη και δύσκολη διαδικασία. (Θεοδωρόπουλος, 2006)

Με τον όρο Οικονομική ολοκλήρωση ή ενοποίηση εννοούμε κάθε διαδικασία που ενισχύει το εμπόριο αγαθών και υπηρεσιών, την μετακίνηση παραγωγικών συντελεστών μεταξύ δύο ή περισσότερων χωρών, χωρίς εμπόδια ή περιορισμούς. Ο Tinbergen (1954) διατύπωσε έναν από τους πρώτους ορισμούς που διατυπώθηκαν για την οικονομική ολοκλήρωση διακρίνοντας την θετική από την αρνητική οικονομική ολοκλήρωση. Σύμφωνα με αυτόν τον ορισμό, αρνητική ολοκλήρωση είναι η ολοκλήρωση που ευνοεί την απομάκρυνση διακρίσεων και περιορισμών και την καθιέρωση της ελευθερίας στις οικονομικές συναλλαγές. Ενώ με τον όρο θετική οικονομική ολοκλήρωση εννοείται η θέσπιση μηχανισμών παρέμβασης, συντονισμού και άσκησης κοινής οικονομικής πολιτικής. (Θεοδωρόπουλος, 2006).

Το ενιαίο νόμισμα, η Οικονομική και Νομισματική ένωση ήταν ανάμεσα στους στόχους της συνεργασίας από τις αρχές της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Η ενιαία αγορά όμως, έδωσε την ώθηση που χρειαζόταν για να ξεκινήσει. Πολλοί ηγέτες της Ε.Ε. πίστεψαν ότι το κοινό νόμισμα αποτελούσε εύλογα το επόμενο βήμα για μια ενιαία αγορά χωρίς σύνορα, και εργάστηκαν για την εγκαθίδρυση του ευρώ εντός μιας δεκαετίας:

- Το 1992, καθόρισαν κριτήρια προκειμένου να αποφασίσουν σε ποιες χώρες θα επιτρεπόταν να υιοθετήσουν το κοινό νόμισμα και συμφώνησαν πάνω στο χρονοδιάγραμμα για την εισαγωγή του.

- Την 1η Ιανουαρίου 1999, ιδρύθηκε η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), η οποία όρισε τις τιμές στις οποίες τα εθνικά νομίσματα θα άλλαζαν σε ευρώ. Τα καταστήματα άρχισαν να αναγράφουν τις τιμές και στα δύο νομίσματα και άρχισαν οι ηλεκτρονικές συναλλαγές σε ευρώ

- Την 1η Ιανουαρίου 2002, εισήχθησαν χαρτονομίσματα και κέρματα ευρώ συγχρόνως με τα εθνικά νομίσματα των χωρών της ζώνης του ευρώ, ορίζοντας προθεσμία την 28η Φεβρουαρίου για την απόσυρση των εθνικών χαρτονομισμάτων. Δώδεκα χώρες υιοθέτησαν το ευρώ κατά τη πρώτη φάση, Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Λουξεμβούργο, Πορτογαλία και Φινλανδία.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), η οποία αποτελείται από τους διοικητές των εθνικών τραπεζών των χωρών της ζώνης του ευρώ, είναι υπεύθυνη για τη νομισματική πολιτική, δηλαδή τον καθορισμό των επιτοκίων στη ζώνη του ευρώ και για τη διαχείρισή του. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρέπει να διασφαλίζει ότι οι χώρες συμμορφώνονται με τους κανόνες που καθορίζει το «Σύμφωνο Σταθερότητας». Η συμφωνία ανάμεσα στα κράτη μέλη της Ε.Ε. αποσκοπεί στο να εξασφαλίζει τον έλεγχο του πληθωρισμού με την προϋπόθεση ότι οι κυβερνήσεις δεν θα επιβαρύνουν τον προϋπολογισμό με υψηλό έλλειμμα, γεγονός που θα εξασθενεί την ζώνη του ευρώ στο σύνολό της (<http://www.aueb.gr>)

Η απόφαση για τη δημιουργία οικονομικής και νομισματικής ένωσης λήφθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στην ολλανδική πόλη Μάαστριχτ τον Δεκέμβριο 1991, και στη συνέχεια κατοχυρώθηκε στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (Συνθήκη του Μάαστριχτ). Με την οικονομική και νομισματική ένωση, η ΕΕ προωθεί τις διαδικασίες για την οικονομική ολοκλήρωση, η οποία είχε ξεκινήσει τη δεκαετία του 1950. Όλες οι χώρες της ΕΕ είναι μέλη της ΟΝΕ, παρόλο που δεν χρησιμοποιούν όλες το ευρώ. Δύο είναι οι βασικοί λόγοι για τους οποίους ορισμένες χώρες δεν χρησιμοποιούν το ευρώ:

α) Αυτό αποφασίστηκε μέσω της «ρήτρας εξαίρεσης» της συνθήκης του Μάαστριχτ ώστε να μην συμμετέχουν στο τρίτο στάδιο της ΟΝΕ, που αφορά την υιοθέτηση του ευρώ, όπως η Δανία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

β) Επιπλέον, απαραίτητη προϋπόθεση για την υιοθέτηση του ευρώ είναι η εκπλήρωση ορισμένων κριτηρίων σύγκλισης. Για να μπορέσει ένα κράτος μέλος να υιοθετήσει το ευρώ, πρέπει η οικονομία του να πληροί τα κριτήρια για σταθερότητα των τιμών και των συναλλαγματικών ισοτιμιών, καθώς και για υγιή και βιώσιμα δημόσια οικονομικά. Αυτά τα κριτήρια σύγκλισης σχεδιάστηκαν για να διασφαλίζουν ότι η οικονομία ενός κράτους μέλους είναι επαρκώς προετοιμασμένη για την υιοθέτηση του ενιαίου νομίσματος (Ευρωπαϊκή Ένωση, 2013)

Τα ακόλουθα μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης χρησιμοποιούν το ευρώ:

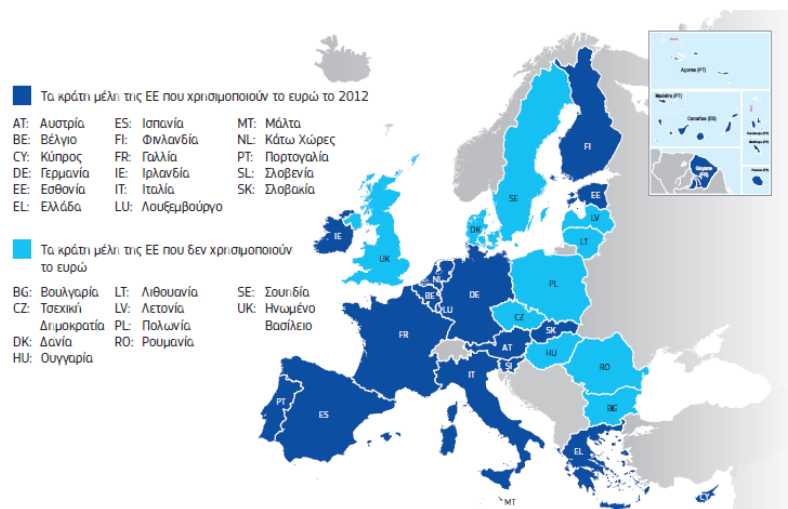
1. Αυστρία, ιδρυτικό μέλος της ευρωζώνης από το 1999
2. Βέλγιο, ιδρυτικό μέλος της ευρωζώνης από το 1999
3. Γαλλία, ιδρυτικό μέλος της ευρωζώνης από το 1999
4. Γερμανία, ιδρυτικό μέλος της ευρωζώνης από το 1999
5. Ελλάδα, μέλος της ευρωζώνης από το 2001
6. Εσθονία, μέλος της ευρωζώνης από το 2011
7. Ιρλανδία, ιδρυτικό μέλος της ευρωζώνης από το 1999
8. Ισπανία, ιδρυτικό μέλος της ευρωζώνης από το 1999
9. Ιταλία, ιδρυτικό μέλος της ευρωζώνης από το 1999
10. Κύπρος, μέλος της ευρωζώνης από το 2008
11. Λεττονία, μέλος της ευρωζώνης από το 2014
12. Λιθουανία, μέλος της ευρωζώνης από το 2015
13. Λουξεμβούργο, ιδρυτικό μέλος της ευρωζώνης από το 1999
14. Μάλτα, μέλος της ευρωζώνης από το 2008
15. Κάτω Χώρες (Ολλανδία), ιδρυτικό μέλος της ευρωζώνης από το 1999
16. Πορτογαλία, ιδρυτικό μέλος της ευρωζώνης από το 1999
17. Σλοβακία, μέλος της ευρωζώνης από το 2009
18. Σλοβενία, μέλος της ευρωζώνης από το 2007
19. Φινλανδία, ιδρυτικό μέλος της ευρωζώνης από το 1999

Τα ακόλουθα μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν χρησιμοποιούν το ευρώ:

1. Βουλγαρία
2. Δανία

3. Ηνωμένο Βασίλειο
 4. Κροατία, Ουγγαρία
 5. Πολωνία
 6. Ρουμανία
 7. Σουηδία και
 8. Τσεχία.
- (<https://www.ecb.europa.eu>)

Επιπλέον, υπάρχουν χώρες που δεν είναι μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά έχουν συνάψει συμβάσεις με αυτή ώστε να χρησιμοποιούν το ευρώ. Αυτές είναι ο Άγιος Μαρίνος, το Βατικανό και το Μονακό. Χωρίς συμφωνία με την Ευρωπαϊκή Ένωση το ευρώ χρησιμοποιείται από την Ανδόρρα και το Μαυροβούνιο, ενώ το Κόσσοβο επίσης χρησιμοποιεί το ευρώ αντί για το δηνάριο, κυρίως εξαιτίας των πολιτικών διαφορών του με τη Σερβία, ενώ η Βόρεια Κορέα χρησιμοποιεί το ευρώ για διεθνείς συναλλαγές, αφού το εθνικό νόμισμα (γουόν) δεν είναι ανταλλάξιμο στο εξωτερικό (<http://www.7imeres.gr>)

Εικόνα 7.

Τα κράτη μέλη της Ε.Ε που χρησιμοποιούν και δεν χρησιμοποιούν το ευρώ το 2012

ΠΗΓΗ:

(https://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/facts/shared/img/slides//slide_or_001.el.png)

2.2 ΕΝΙΑΙΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΝΟΜΙΣΜΑ – ΕΥΡΩ

Το ευρώ αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της καθημερινής μας ζωής καθώς χρησιμοποιείται από περισσότερους από 332 εκατ. πολίτες της ΕΕ για τις καθημερινές τους συναλλαγές, αποταμιεύσεις, επενδύσεις. Υπολογίζεται ότι το 2020 θα υπάρχει μια νέα γενιά πολιτικών στα κράτη μέλη της Ε.Ε. που θα έχει γνωρίσει μόνο το ευρώ ως εθνικό τους νόμισμα. Η ιστορία του ευρώ ξεκίνησε όταν οι ηγέτες της ΕΕ συμφώνησαν να δημιουργήσουν μια οικονομική και νομισματική ένωση (ΟΝΕ) με ενιαίο νόμισμα, σύμφωνα με τη συνθήκη του Μάαστριχτ, η οποία υπεγράφη το 1992. Μετά από πολλά χρόνια προετοιμασίας, με την ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς και την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το διάστημα 1999-2002, δώδεκα κράτη μέλη της ΕΕ κατάργησαν τα εθνικά τους νομίσματα (πχ δραχμή, φιορίνι, φράγκο, πεσέτα) και προσχώρησαν στην ευρωζώνη, υιοθετώντας ένα ενιαίο νόμισμα: το ευρώ. Σήμερα η ευρωζώνη έχει διευρυνθεί και αποτελείται από 17 χώρες της ΕΕ και συγκροτεί μια ενιαία αγορά χωρίς σύνορα, όπου τα αγαθά, τα άτομα, οι υπηρεσίες και τα κεφάλαια κυκλοφορούν ελεύθερα σε όλες τις χώρες της ΕΕ. Με 500 εκατομμύρια καταναλωτές σε 27 κράτη μέλη, η ΕΕ συγκαταλέγεται στις μεγαλύτερες οικονομίες του πλανήτη και αντιπροσωπεύει πάνω από το ένα τρίτο του παγκόσμιου εμπορίου και το ένα πέμπτο της παγκόσμιας παραγωγής. (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2012)

Τα κέρματα έχουν μια κοινή όψη και για τις 17 χώρες και μια εθνική όψη που περιλαμβάνει ένα σχέδιο επιλεγμένο από το κράτος-μέλος για λογαριασμό του οποίου γίνεται η κοπή. Τα χρόνια κυκλοφορίας του ευρώ, μπορούν να διακριθούν σε 3 σημαντικές περιόδους. Από το 2002 ως το 2007 μπορεί να χαρακτηριστεί ως περίοδος καθιέρωσής και ακμής του. Από το 2008 ως το 2009, ως περίοδος της παγκόσμιας κρίσης και από το 2010 ως το 2011, ως περίοδος της συστημικής κρίσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Eichengreen, 2009).

Από την άλλη πλευρά η υιοθέτηση ενός ενιαίου νομίσματος στο εμπόριο εξετάζεται κάτω από το πρίσμα τεσσάρων πεδίων, όσο αφορά την ενδογένεια της:

1. οικονομικής ενοποίησης,

2. χρηματοοικονομικής ενοποίησης,
3. συμμετρίας των στοχαστικών διαταραχών, και
4. του προϊόντος και της ευκαμψίας στην αγορά χρήματος.

Μια νομισματική ένωση αποτελεί ένα ισχυρό κίνητρο για επιπλέον εμπόριο μεταξύ των χωρών-μελών. Τα τελευταία 50 χρόνια το εμπόριο ανάμεσα στις Ευρωπαϊκές χώρες συνεχώς και η επίδραση του κοινού νομίσματος πάνω στις εμπορικές συναλλαγές ήταν σημαντική. Η νομισματική ενοποίηση, μεταξύ άλλων, σηματοδοτεί και μια μετακίνηση των συνόρων των χωρών που εμπορεύονται, με την έννοια ότι οδηγεί σε μείωση των αποστάσεων και επομένως διαφορές στην συμπεριφορά του ιδιωτικού τομέα ενώ το κοινό νόμισμα ενδυναμώνει την επίδραση της ελεύθερης αγοράς στο εμπόριο καθώς αποτελεί δέσμευση για μελλοντική εναρμόνιση πολλών ζητημάτων που αφορούν στην ρύθμιση κοινωνικών και πολιτικών αρχών (Furceri & Karras, 2005)

2.3 ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗ. ΤΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΣΥΓΚΛΙΣΗΣ

Με την υπογραφή της συνθήκης στου Μάαστριχτ, στην ομώνυμη Ολλανδική πόλη, τον Δεκέμβριο του 1991, καθορίστηκε η στρατηγική και η διαδικασία για την νομισματική ενοποίηση της Ευρώπης. Αυτή προβλεπόταν να ολοκληρωθεί σε τρία στάδια. Το πρώτο στάδιο άρχισε τον Ιούλιο του 1990 με την κατάργηση όλων των ελέγχων στη κίνηση κεφαλαίων μεταξύ των κρατών μελών. Το δεύτερο στάδιο ξεκινούσε από 1^η Ιανουαρίου του 1994 με την δημιουργία του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ινστιτούτου, προπομπού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Τέλος το τρίτο στάδιο ξεκινούσε τον Ιανουάριο του 1990 όπου καθορίστηκαν οι συναλλαγματικές ισοτιμίες μεταξύ των εθνικών νομισμάτων και άρχισε να λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, που εκδίδει το κοινό ευρωπαϊκό νόμισμα, το ευρώ. Σύμφωνα με πρόταση του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ινστιτούτου, μέχρι το 1999, θα έπρεπε να υπάρχει ικανός αριθμός χωρών που να πληρούν τις προϋποθέσεις και τα κριτήρια σύγκλισης που καθορίζονται από την συνθήκη του Μάαστριχτ για τη δημιουργία της Ευρωπαϊκής Νομισματικής Ένωσης. Οι σημαντικότερες αποκλίσεις που υπήρχαν μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών, στο ύψος του πληθωρισμού, των αποτελεσμάτων στη δημοσιονομική τους διαχείριση, το ύψος των επιτοκίων τους και τις διακυμάνσεις των νομισμάτων, έπρεπε σταδιακά να συγκλίνουν. Κάθε χώρα που επιθυμεί να ενταχθεί στην Ευρωπαϊκή Νομισματική Ένωση θα πρέπει να πληροί τα παρακάτω 5 κριτήρια τα οποία διασφαλίζουν την ονομαστική σύγκλιση των χωρών αυτών:

1. Το επίπεδο του πληθωρισμού για περίοδο ενός έτους δεν πρέπει να υπερβαίνει κατά ποσοστό μεγαλύτερο του 1,5% το μέσο όρο των τριών χαμηλότερων επιπέδων του πληθωρισμού σε χώρες μέλη του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος. Με αυτό τον τρόπο θα μπορεί να διασφαλιστεί υψηλός βαθμός σταθερότητας στις τιμές ώστε ο ρυθμός του πληθωρισμού κάθε χώρας μέλους να μην αποκλίνει από τη σχετική τάση του αντίστοιχου ευρωπαϊκού μέσου όρου. Το κριτήριο αυτό συμβάλλει στην συνοχή των χωρών της Νομισματικής Ένωσης,

καθώς μεγάλες αποκλίσεις στα επίπεδα του πληθωρισμού θα υπόσκαπτε την ανταγωνιστικότητα ορισμένων οικονομιών με αρνητικές επιπτώσεις στη λειτουργία και στη συνοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. Τα μακροχρόνια επιτόκια δεν θα υπερβαίνουν κατά ποσοστό μεγαλύτερο από 2% το μέσο όρο των αντίστοιχων επιτοκίων στις χώρες μέλη με τα τρία χαμηλότερα επίπεδα πληθωρισμού. Τα χαμηλά επιτόκια είναι αποτέλεσμα και ένδειξη μακροχρόνιας νομισματικής σταθερότητας και σύγκλισης, η οποία συνδέεται με το επίπεδο του πληθωρισμού. Η νομισματική σταθερότητα μπορεί να οδηγήσει σε χαμηλά επιτόκια και κάθε χώρα που εισέρχεται στην νομισματική ένωση, αποτελεί παράγοντα σταθερότητας.
3. Ένταξη στο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος του νομίσματος μιας χώρας, χωρίς αυτό να έχει υποτιμηθεί τα προηγούμενα δύο χρόνια πριν από την ένταξη της χώρας στην νομισματική ένωση. Με το κριτήριο της σταθερότητας των συναλλαγματικών ισοτιμιών, διασφαλίζεται η βραχυχρόνια εμπιστοσύνη των χρηματαγορών, χωρίς να γίνεται κατάχρηση της συναλλαγματικής ισοτιμίας σε βάρος άλλων χωρών ώστε να μπορεί να λειτουργήσει ένα σταθερό νομισματικό πλαίσιο.

2.4 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΑΡΞΗ ΕΝΟΣ ΕΝΙΑΙΟΥ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥ ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΣ -ΕΥΡΩ

Μια οικονομική και νομισματική ένωση που λειτουργεί αποτελεσματικά είναι η βάση για την ανοικοδόμηση ενός σταθερού οικονομικού περιβάλλοντος που προωθεί την ανάπτυξη τόσο στην ευρωπαϊκή όσο και στην παγκόσμια αγορά. Η διατήρηση ενός ισχυρού και σταθερού νομίσματος και ειδικά του ευρώ, είναι καθοριστική καθώς επηρεάζει άμεσα την οικονομική ανάπτυξη, την απασχόληση και την επιτυχία των επιχειρήσεων της ΕΕ. Επηρεάζει επίσης τη διαθεσιμότητα επενδυτικών κεφαλαίων, τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών και των

συντάξεων και τη δυνατότητα χρηματοδότησης των συστημάτων πρόνοιας και κοινωνικής προστασίας στην Ευρώπη.

Το ευρώ αποφέρει πολλά οφέλη στους πολίτες, στις επιχειρήσεις, στο εμπόριο και στην οικονομική ανάπτυξη, και ενισχύει τη θέση της Ευρώπης στον κόσμο. Στις δεκαετίες του '70 και '80 πολλές χώρες της ΕΕ είχαν πολύ υψηλά ποσοστά πληθωρισμού, που σε ορισμένες περιπτώσεις ξεπερνούσαν το 20%. Ο πληθωρισμός μειώθηκε, καθώς οι χώρες αυτές άρχισαν να προετοιμάζονται για να μπουνε στη ζώνη του ευρώ καθώς έπρεπε να πετύχουν και να διατηρήσουν πληθωρισμό της τάξεως του 2%. Αυτή η σταθερότητα σημαίνει σταθερότητα στις τιμές άρα προστασία της αγοραστικής δύναμης των πολιτών και της αξίας των αποταμιεύσεών τους. Χάρη στο ευρώ, οι πολίτες απαλλάχθηκαν από το κόστος ανταλλαγής νομισμάτων όταν ταξιδεύουν από τη μια χώρα στην άλλη αλλά και από σημαντικές συναλλαγματικές διαφορές που είχαν να αντιμετωπίσουν οι επιχειρήσεις κατά την εξαγωγική και εισαγωγική τους δραστηριότητα. Επίσης, το ευρώ αύξησε τη διαφάνεια και διευκόλυνε τις συγκρίσεις τιμών ενισχύοντας τις διασυνοριακές αγορές και τις διαδικτυακές αγορές μέσω διαδικτύου, γεγονός που ενίσχυσε τον ανταγωνισμό των επιχειρήσεων, διατηρώντας τις τιμές σε χαμηλά επίπεδα προς όφελος του καταναλωτή.

Τα οφέλη για τις επιχειρήσεις είναι επίσης σημαντικά καθώς τα σταθερά επιτόκια ενθαρρύνουν τις επενδύσεις στον επιχειρηματικό κόσμο δημιουργώντας θέσεις εργασίας και άρα περισσότερο πλούτο, χωρίς το συναλλαγματικό κόστος και περισσότερα κεφάλαια διατίθενται για παραγωγικές επενδύσεις. Η σταθερότητα προσφέρει επίσης στις επιχειρήσεις την απαιτούμενη ασφάλεια για τον μακροπρόθεσμο σχεδιασμό της στρατηγικής τους προς μακροπρόθεσμες επενδύσεις που βελτιώνουν την ανταγωνιστικότητα και ενισχύουν την παγκοσμιοποίηση των αγορών.

Τα οφέλη από το κοινό νόμισμα είναι πολλαπλά και για το σύνολο της ευρωπαϊκής ηπείρου έναντι των υπολοίπων μεγάλων δυνάμεων του πλανήτη. Το κοινό νόμισμα ενισχύει τη θέση της στο παγκόσμιο εμπόριο και παρέχει ένα σταθερό νόμισμα, το οποίο στηρίζεται από έναν ισχυρό οικονομικό συνασπισμό, την

ευρωζώνη, που είναι ανθεκτικός σε παγκόσμιους οικονομικούς κραδασμούς. Επιπλέον, ένα νόμισμα τέτοιου μεγέθους, ισχύος και σταθερότητας ισχυροποιεί τη θέση της Ευρώπης στην παγκόσμια οικονομία και σήμερα το ευρώ μαζί με το δολάριο των ΗΠΑ είναι τα νομίσματα που προτιμούνται περισσότερο στις παγκόσμιες συναλλαγές.

Επιπρόσθετα από τα παραπάνω, υπάρχουν και λόγοι στρατηγικής σημασίας για την υιοθέτηση ενός κοινού νομίσματος. Ο κυριότερος από αυτούς είναι η προώθηση της οικονομικής σύγκλισης, που σημαίνει ότι οι οικονομίες της ευρωζώνης καθίστανται με την πάροδο του χρόνου πιο ολοκληρωμένες και αυτό θα οδηγήσει σε περισσότερο πλούτο, καθώς ενισχύει την ελεύθερη διακίνηση αγαθών και υπηρεσιών για εμπορικούς σκοπούς, διακίνηση κεφαλαίου για επενδύσεις και διακίνηση ατόμων για αναψυχή και εργασία.

Επιπρόσθετα από όλα τα πρακτικά οφέλη, το ευρώ αποτελεί ένα ισχυρό σύμβολο της ευρωπαϊκής ενότητας και ταυτότητας. Η υιοθέτηση του ευρώ πέρα από οικονομική απόφαση ήταν και πολιτική απόφαση για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής ενοποίησης. Η συνθήκη του Μάαστριχτ το 1993 εξέφρασε αυτή την πολιτική διάσταση με τη δημιουργία της οικονομικής και νομισματικής ένωσης (ONE) και την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης *«ώστε να συνεχιστεί η πορεία προς μια ολοένα στενότερη ένωση ανάμεσα στους λαούς της Ευρώπης»*. Απαραίτητη προϋπόθεση για την ONE ήταν μια βαθύτερη πολιτική ολοκλήρωση. (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2012)

Επιγραμματικά μπορούμε να αναφέρουμε τα εξής πλεονεκτήματα:

- Το κοινό νόμισμα δίνει ώθηση στις συναλλαγές εντός της ευρωζώνης, λόγω απουσίας των συναλλαγματικών ισοτιμιών.
- Ενίσχυση των επενδύσεων και κατά επέκταση αύξηση του ΑΕΠ.
- Ευκολία στην διακίνηση αγαθών, υπηρεσιών, κεφαλαίων και εργασίας, και χαμηλότερο κόστος των εμπορικών και χρηματοοικονομικών συναλλαγών
- Εκλείπει ο κίνδυνος κερδοσκοπικών φαινομένων σε βάρος των εθνικών νομισμάτων, ειδικά των αδύναμων οικονομιών
- Αύξηση ανταγωνισμού με συγκράτηση τιμών προς όφελος του καταναλωτή καθώς τα μεγέθη είναι πλέον ευκόλως συγκρίσιμα.

- Πλεονεκτήματα για ενίσχυση του ανταγωνισμού στις παγκόσμιες αγορές
- Τα κράτη μέλη μπορούν να διακρατούν λιγότερα αποθεματικά ως ποσότητα και λιγότερο διαφοροποιημένα από ότι πριν.
- Αύξηση των ροών & συναλλαγών (αγαθά, υπηρεσίες, κεφάλαια, εργασία)
- Εξάλειψη κόστους συναλλαγών (0,5% του ΑΕΠ ετησίως)
- Θωράκιση από κερδοσκοπία (αδύναμα εθνικά νομίσματα)
- Ένταση του ανταγωνισμού (διαφάνεια τιμών)
- Πολιτικά αποτελέσματα (ενοποίηση ΕΕ, ισχυροποίηση ευρώ-ΕΕ) (Καφίδας, 2008)

2.5 ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΑΡΞΗ ΕΝΟΣ ΕΝΙΑΙΟΥ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥ ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΣ -ΕΥΡΩ

Η υιοθέτηση ενός ενιαίου νομίσματος έχει σημαντικό κόστος για τα κράτη που συμμετέχουν στην οικονομική ενοποίηση, καθώς τα κράτη δεν μπορούν πλέον να ασκούν τη δική τους νομισματική πολιτική. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) με τη συμμετοχή των χωρών της ζώνης του ευρώ καθορίζει μια ενιαία νομισματική πολιτική για όλη την ευρωζώνη. Οι κεντρικές τράπεζες των χωρών της ευρωζώνης ελέγχουν τις τοπικές συνθήκες, αλλά δεν ασκούν καμία επιρροή στην προσφορά χρήματος και τα επιτόκια. Έτσι, η κοινή νομισματική πολιτική δεν μπορεί να αντιμετωπίσει τον πληθωρισμό μιας οικονομίας που βρίσκεται σε ύφεση. Έτσι παρουσιάζεται:

- απουσία εθνικής νομισματικής πολιτικής
- αδυναμία ικανοποιητικής αντίδρασης σε περιπτώσεις ασύμμετρων οικονομικών κλυδωνισμών μεταξύ των χωρών-μελών, λόγω ενιαίας νομισματικής πολιτικής
- δυσχέρειες απόδοσης του συστήματος λόγω περιορισμένης κινητικότητας εργασίας και κοινής δημοσιονομικής πολιτικής (Καφίδης, 2008)

2.6 ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΣΥΜΦΩΝΟ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης υιοθετήθηκε στις 7 Ιουνίου του 1997 στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Άμστερνταμ. Βασική του αρχή είναι η θέσπιση του μεσοπρόθεσμου στόχου επίτευξης ισοσκελισμένων ή πλεονασματικών προϋπολογισμών. Κάθε χώρα-μέλος υποχρεούται να παρουσιάζει ένα πρόγραμμα σταθερότητας στο τέλος κάθε χρόνου. Τα προγράμματα σταθερότητας αποτελούν μεσοπρόθεσμες δημοσιονομικές εκθέσεις και περιέχουν μια προβολή των μακροοικονομικών της χώρας, καθώς και όλα τα σχεδιασμένα δημοσιονομικά μέτρα για τα τρία επόμενα έτη. Στη συνέχεια, τα προγράμματα αξιολογούνται από την Επιτροπή. Με βάση αυτές τις αξιολογήσεις, το Συμβούλιο εκφέρει γνώμη σχετικά με την ικανότητα του προγράμματος να αποφύγει τα υπερβολικά ελλείμματα και να φθάσει μεσο- πρόθεσμα σε ισοσκελισμένη ή πλεονασματική δημοσιονομική θέση. Το Συμβούλιο, ενεργώντας με ειδική πλειοψηφία, μπορεί να απευθύνει σύσταση σε μια συγκεκριμένη χώρα, ζητώντας αλλαγές στο πρόγραμμα σταθερότητάς της. Μετά από εισήγηση της Επιτροπής, το Συμβούλιο ενδέχεται να απευθύνει συστάσεις στο ενδιαφερόμενο κράτος-μέλος, αν ο κυβερνητικός δανεισμός απομακρύνεται από την ισορροπία ή πλησιάζει το 3% του ΑΕΠ (Σιοκορέλης, 2007)

2.7 ΣΥΝΘΗΚΗ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑ, ΤΟΝ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

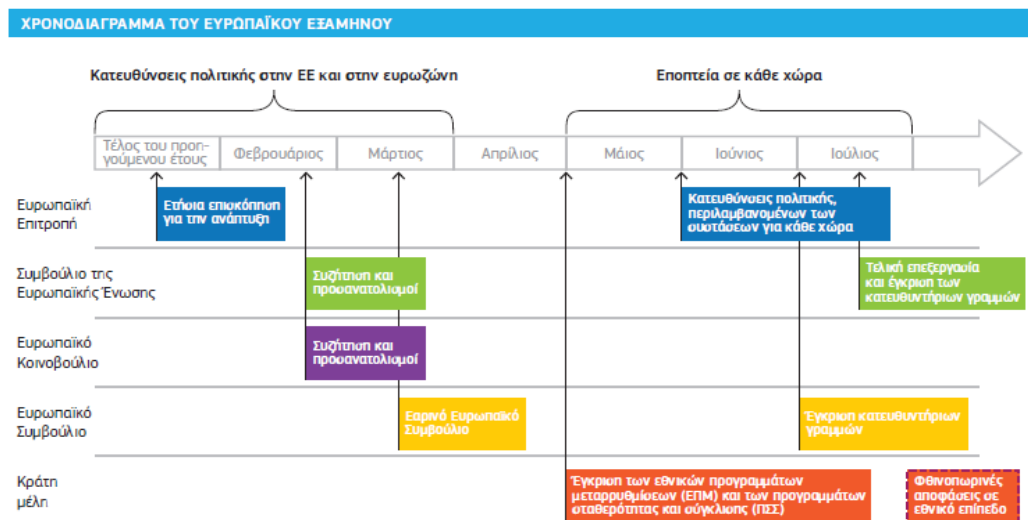
Η Συνθήκη για τη σταθερότητα, τον συντονισμό και τη διακυβέρνηση στην οικονομική και νομισματική ένωση (ΣΣΣΔ), γνωστή επίσης ως «δημοσιονομικό σύμφωνο» είναι μια διακυβερνητική συνθήκη που υπεγράφη από 25 κράτη μέλη της ΕΕ τον Μάρτιο του 2012. Η Συνθήκη αυτή δείχνει την επιθυμία των κρατών μελών να συμμορφώνονται με την αρχή της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, βάσει της οποίας θα πρέπει να διατηρούν ισοσκελισμένους ή πλεονασματικούς προϋπολογισμούς. Η αρχή αυτή πρέπει να ενσωματωθεί στην εθνική νομοθεσία και οι χώρες οφείλουν να λαμβάνουν μέτρα αν το δημόσιο χρέος τους υπερβαίνει τα συμφωνηθέντα όρια. Επίσης, η αρχή αυτή ενισχύει τους κανόνες του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, καθώς ενισχύει τον αυτόματο χαρακτήρα των διορθωτικών μέτρων. Παρόλο που η Συνθήκη εφαρμόζεται σε όλες τις συμβαλλόμενες χώρες, προβλέπει αυστηρότερες δεσμεύσεις για τις χώρες της ευρωζώνης. Αρχίζει να ισχύει την 1η Ιανουαρίου 2013, μετά την επικύρωσή της από τουλάχιστον δώδεκα χώρες της ευρωζώνης.

Η έκταση της οικονομικής κρίσης όμως, σε ορισμένες χώρες της ΕΕ, έδειξε την ανάγκη μιας εποπτείας, που να λειτουργεί σε επίπεδο πρόβλεψης ώστε να αποτρέπονται οι οικονομικές αποκλίσεις μεταξύ των οικονομιών τους, κυρίως οι αποκλίσεις ως προς την ανταγωνιστικότητα. Τον Δεκέμβριο 2011 θεσπίστηκε η διαδικασία μακροοικονομικών ανισορροπιών (ΔΜΑ), μέσω της οποίας εντοπίζονται οι ανισορροπίες στις οικονομίες των κρατών μελών πολύ νωρίτερα απ' ό τι στο παρελθόν. Η διαδικασία αυτή παρακολουθεί ενδελεχώς τις εθνικές οικονομίες και προειδοποιεί τα θεσμικά όργανα της ΕΕ για πιθανά μελλοντικά προβλήματα. Η ΔΜΑ χρησιμοποιεί έναν πίνακα αποτελεσμάτων ο οποίος καταγράφει τις μεταβολές δέκα οικονομικών δεικτών, όπως τα μερίδια των εξαγωγικών αγορών, το κόστος εργασίας, το χρέος του ιδιωτικού τομέα και οι τιμές ακινήτων. Με αυτό το σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης, η Επιτροπή εντοπίζει σημάδια πιθανών αναδυόμενων μακροοικονομικών ανισορροπιών που απαιτούν περισσότερη εξέταση. Η επανεξέταση αυτή μπορεί να καταλήξει σε τρία αποτελέσματα:

1) η κατάσταση δεν παρουσιάζει κανένα πρόβλημα οπότε δεν χρειάζεται να ληφθούν περαιτέρω μέτρα

2) η κατάσταση δείχνει να υπάρχουν ανισορροπίες, οπότε η Επιτροπή διατυπώνει συστάσεις στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου

3) η κατάσταση δείχνει να υπάρχουν σοβαρές ανισορροπίες και η Επιτροπή συνιστά στο Συμβούλιο να δηλώσει την ύπαρξη υπερβολικών ανισορροπιών και να εγκρίνει συστάσεις προς το υπό εξέταση κράτος μέλος της ΕΕ για διόρθωση αυτής της κατάστασης, θέτοντας συγκεκριμένους ενδιάμεσους στόχους που θα πρέπει να επιτευχθούν για να δημιουργηθεί τελικά η επανεξισορρόπηση της οικονομίας του κράτους – μέλους (Ευρωπαϊκή Ένωση, 2013)

Εικόνα 8

Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο

ΠΗΓΗ: (Ευρωπαϊκή Ένωση, 2013)

2.8 ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΗΝ ΟΝΕ

Η Ελλάδα αποτελεί μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης από το 1981 και από τη 1η Ιανουαρίου του 2002, έγινε πλήρες μέλος της ζώνης του κοινού νομίσματος (ευρώ) και της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης. Ως μέλος της ευρωπαϊκής οικογένειας, η χώρα μας συνέβαλε στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και αποκόμισε σημαντικά οφέλη σε τομείς, όπως η λειτουργία του πολιτεύματος, η οικονομία, η εργασία, ο πολιτισμός, το περιβάλλον, η λειτουργία του κράτους.

Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα που υπογράφηκε στο Μάαστριχτ το 1991, πρόβλεψε τη σταδιακή εδραίωση μιας ενιαίας νομισματικής πολιτικής βασιζόμενης σε ένα ενιαίο νόμισμα το οποίο θα διαχειρίζεται μια ενιαία και ανεξάρτητη Κεντρική Τράπεζα. Σύμφωνα με τη Συνθήκη, ο βασικός στόχος της ενιαίας νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών και, υπό την επιφύλαξη του στόχου αυτού, η υποστήριξη των γενικών οικονομικών πολιτικών στην Κοινότητα, σύμφωνα με την αρχή της οικονομίας της ανοικτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό.

Τα κριτήρια του Μάαστριχτ αποσκοπούν στη δημιουργία τέτοιων δημοσιονομικών συνθηκών ώστε να διευκολυνθεί η ενιαία άσκηση νομισματικής πολιτικής από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Για να γίνει αυτό θα πρέπει να επιτευχθεί οικονομική σταθερότητα σε όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε. Οι εμπνευστές των κριτηρίων πιστεύουν ότι η διατήρηση του δημοσιονομικού ελλείμματος σε χαμηλά επίπεδα θα δημιουργήσει συνθήκες σταθερότητας και θα αποφευχθεί το φαινόμενο της διαφοροποίησης του επιπέδου των επιτοκίων από χώρα σε χώρα ενώ ταυτόχρονα ο χαμηλός πληθωρισμός θα δημιουργεί τις κατάλληλες συνθήκες για την ομαλοποίηση των συναλλαγματικών συναλλαγών μεταξύ των κρατών-μελών. (<http://www.otoe.gr>)

Η Συνθήκη απαιτούσε την επίτευξη υψηλού βαθμού σταθερής σύγκλισης βάσει τεσσάρων κριτηρίων:

α) ποσοστό πληθωρισμού που προσεγγίζει το αντίστοιχο ποσοστό των τριών κρατών μελών με τις καλύτερες επιδόσεις από άποψη σταθερότητας τιμών

β) επίτευξη δημοσιονομικής κατάστασης χωρίς υπερβολικό δημοσιονομικό έλλειμμα, πράγμα που σημαίνει ότι το δημόσιο έλλειμμα δεν ξεπερνάει το 3% του ΑΕΠ και ότι το συνολικό δημόσιο χρέος δεν ξεπερνάει το 60% του ΑΕΠ (στόχοι υποκείμενοι, όμως, σε πολιτική εκτίμηση του Συμβουλίου αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία)

γ) σταθερή σύγκλιση αντανακλώμενη στα επίπεδα των μακροπρόθεσμων επιτοκίων και

δ) τήρηση των κανονικών περιθωρίων διακύμανσης του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος επί δύο τουλάχιστον χρόνια. (<http://europedia.moussis.eu>)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ

3.1 Η ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΑΙ ΑΣΥΜΜΕΤΡΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ

Στα πλαίσια της ευρωζώνης είναι πιθανόν να σημειωθούν ασύμμετρες διαταραχές καθώς μια χώρα μπορεί να παρουσιάζει οικονομική άνθηση, ενώ μια άλλη όχι και να βάλλεται από υψηλά ποσοστά ανεργίας. Αυτό προκαλεί μια γνήσια ασύμμετρη διαταραχή καθώς η ΕΚΤ αθροίζει τα αριθμητικά στοιχεία των χωρών με αποτέλεσμα το ποσοστό του πληθωρισμού και της ανεργίας μένει αμετάβλητο, άρα δεν χρειάζεται να γίνουν πολιτικές παρεμβάσεις, οπότε και η ΕΚΤ δεν επιτυγχάνει σταθεροποίηση. Αποτέλεσμα τόσο η παραγωγή όσο και η ανεργία και στις δύο χώρες παρουσιάζει διακυμάνσεις και η στάση της ΕΚΤ μοιάζει ως συντηρητική.

Στη παραπάνω περίπτωση εάν η διαταραχή είναι η ίδια και στις δύο χώρες, δηλαδή αύξηση της ανεργίας, τότε η ΕΚΤ διαπιστώνει αύξηση της ανεργίας στην ευρωζώνη και καθώς ο ρόλος της είναι η επίτευξη της σταθεροποίησης, λαμβάνει μέτρα και εφαρμόζει μια επεκτατική νομισματική πολιτική. Έτσι βρίσκεται πλέον σε θέση να λάβει μέτρα για να τονώσει την οικονομία και των δύο χωρών και να αποκλιμακώσει την αύξηση της ανεργίας.

Συμπεραίνουμε ότι η αποτελεσματικότητα της ΕΚΤ να σταθεροποιήσει την παραγωγή στις χώρες- μέλη, εξαρτάται από το αν η διαταραχή είναι συμμετρική ή ασύμμετρη. Δηλαδή στο βαθμό που υπάρχει μια ασύμμετρη συνιστώσα στις διαταραχές, η ΕΚΤ θα πετύχει σε μια πολύ μικρή έκταση σταθεροποίηση στην συγκεκριμένη χώρα – μέλος και εμφανίζεται μια ανεπαρκής σταθεροποίηση.

Βασιζόμενοι και στη θεωρία των άριστων νομισματικών περιοχών, παρατηρούμε ότι αυτό το πρόβλημα δεν μπορεί να λυθεί. Όταν οι χώρες της νομισματικής ένωσης πλήττονται από μόνιμες ασύμμετρες διαταραχές η συμμετοχή τους στην ένωση έχει υψηλό κόστος και είναι ασύμφορη. Εάν κάποιες χώρες συνιστούν μια άριστη νομισματική περιοχή όπου δεν εμφανίζονται σοβαρές ασύμμετρες διαταραχές, η ΕΚΤ μπορεί να αντιμετωπίσει τις συνέπειες των

διαταραχών και να σταθεροποιεί τις οικονομίες των χωρών – μελών, χωρίς να υπάρχουν αντιπαραθέσεις ανάμεσα στις χώρες – μέλη και την κεντρική τράπεζα. Αντίθετα εάν κάποιες χώρες δεν συγκροτούν μια άριστη νομισματική περιοχή, η κεντρική τράπεζα δυσκολεύεται να σταθεροποιήσει τόσο το συνολικό προϊόν όσο και την απασχόληση.

Η οικονομική ύφεσης που ξεκίνησε το 2008, εμφανίστηκε κυρίως στις χώρες της Μεσογείου, Πορτογαλία, Ιταλία, Ελλάδα και Ισπανία οι οποίες παρουσίασαν σημαντική αστάθεια των οικονομιών τους κυρίως το 2009, παρασύροντας και την Ισλανδία. Κατά το έτος 2010, ήταν εμφανές ότι οι πέντε πολιτείες είχαν ανάγκη διορθωτικών μέτρων, προκειμένου να ανακτήσει η πρώην χρηματοοικονομική τους σταθερότητα. (Grauwe, 2005)

3.2 Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

Η οικονομική ύφεσης που ξεκίνησε το 2008, εμφανίστηκε κυρίως στις χώρες της Μεσογείου, Πορτογαλία, Ιταλία, Ελλάδα και Ισπανία οι οποίες παρουσίασαν σημαντική αστάθεια των οικονομιών τους κυρίως το 2009, παρασύροντας και την Ισλανδία. Κατά το έτος 2010, ήταν εμφανές ότι οι πέντε πολιτείες είχαν ανάγκη διορθωτικών μέτρων, προκειμένου να ανακτήσει η πρώην χρηματοοικονομική τους σταθερότητα. Μελετώντας όμως τις ασύμμετρες διαταραχές που έπληξαν την ευρωζώνη μετά το 1999 διαπιστώνουμε ότι οι ρυθμοί αύξησης του ΑΕΠ ήταν πολύ διαφορετική στα κράτη μέλη. Για παράδειγμα ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ στην Ελλάδα υπερέβαινε το 4% κατά την διάρκεια του 2003, ενώ στην Πορτογαλία και στην Ολλανδία ήταν αρνητικό. Η νομισματική πολιτική, τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, δεν μπορεί να αντιμετωπίσει τις συνέπειες των μόνιμων ασύμμετρων διαταραχών, οι οποίες απαιτούν μεταβολές των αντίστοιχων τιμών. Η νομισματική πολιτική μπορεί μόνο να εξομαλύνει την προσαρμογή των οικονομιών και την πορεία προς τη μακροχρόνια ισορροπία.

Οι διαφορετικές οικονομικές συνθήκες και οι μεγάλες αποκλίσεις των ρυθμών πληθωρισμού έπρεπε να επηρεάσουν τους διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών και να διαφοροποιούσαν τις απόψεις τους για τη νομισματική πολιτική που θα ήταν χρήσιμο να ασκηθεί για να αποφευχθούν τα χειρότερα. (Grauwe, 2005)

3.3 ΤΟ ΕΥΡΩ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΦΑΤΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

Η οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση που ξέσπασε το 2008 έδειξε την ανάγκη ενίσχυσης της οικονομικής διακυβέρνησης στην ΕΕ και στην ευρωζώνη ειδικότερα. Λόγω της ελλιπούς διακυβέρνησης, το δημόσιο χρέος και το έλλειμμα ορισμένων χωρών αυξήθηκαν σε μη βιώσιμα επίπεδα και η κατάσταση αυτή οδήγησε στη κρίση δημόσιου χρέους που πλήττει ορισμένες χώρες της ΕΕ, οι οποίες είναι τώρα υποχρεωμένες να εφαρμόζουν αυστηρές πολιτικές μείωσης των ελλειμμάτων. Στη σημερινή εποχή των παγκόσμιων οικονομικών αναταράξεων, η ΕΕ ενωμένη ως ένας ισχυρός οικονομικός συνασπισμός, έδειξε ότι μπορεί να ξεπεράσει τις δυσκολίες και να στηρίξει τα μεμονωμένα κράτη μέλη που διαφορετικά θα ήταν πιο ευάλωτα. (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2012)

Η πρόσφατη οικονομική κρίση έδειξε πως το κοινό νόμισμα παρουσιάζει ιδιαίτερες αδυναμίες. Μπορεί κάποιος πλέον να χαρακτηρίσει το κοινό νόμισμα ως το ονομαστικό μέσο συναλλαγής και όχι την πετυχημένη καινοτομία που ολοκλήρωσε το Ευρωπαϊκό όραμα της ενοποίησης και ολοκλήρωσης των Ευρωπαϊκών οικονομιών και κεφαλαιαγορών. Το νέο νόμισμα δεν είναι κατά ανάγκη επιτυχημένο επειδή υπάρχει ή δημιούργησε μια νέα αγορά σε περιόδους οικονομικής σταθερότητας. Οι αναντιστοιχίες στο εσωτερικό της Ευρωζώνης και η αστάθεια του χρηματοοικονομικού της περιβάλλοντος, ιδιαίτερα με την τρέχουσα κρίση, έχει σημαντική αρνητική επίδραση σε πολλά επίπεδα, όπως στις τιμές, τις υπηρεσίες, τις επενδύσεις, κ.λπ. (Plosser, 2010)

3.4 ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ

Δεδομένου ότι το μέλλον της Ε. Ε είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με το μέλλον τόσο των Βαλκανίων, όσο και της Τουρκίας, η Ε.Ε επιδιώκει όλες οι χώρες να υπογράψουν τη Συμφωνία Σταθεροποίηση και Σύνδεσης προκειμένου να δημιουργεί ένας άξονας ισχυρών συμβατικών σχέσεων.

Υπάρχουν ενδείξεις για την εν μέρει προώθηση της Τουρκίας ως προς τη διαδικασία πολιτικής μετάβασης ώστε να τηρεί όσα ορίζονται από την Συνθήκη της Κοπεγχάγης, αλλά καθώς ο τομέας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων υστερεί σημαντικά και χρειάζονται ριζικές μεταρρυθμίσεις, ώστε τελικά να υλοποιηθεί ο ευρωπαϊκός προσανατολισμός της.

Η Αλβανία αποτελεί μια χώρα η οποία έχει προωθήσει σημαντικά τη λειτουργία της στα πλαίσια της αγοράς, ενώ κρίνεται απαραίτητο να ενισχυθεί ο ανταγωνισμός της οικονομίας της.

Το σταθερό οικονομικό περιβάλλον είναι σημαντικό τόσο για τις χώρες που έχουν ενταχθεί στην Ε. Ε. όσο και για τις χώρες που βρίσκονται σε διαδικασία και προοπτικές ένταξης. (Θεοδωρόπουλος, 2006)

Ένα νόμισμα μπορεί να αποκτήσει σημαντικό διεθνή ρόλο εάν υπάρχει νομισματική και οικονομική σταθερότητα τόσο στο εσωτερικό της χώρας. Η σταθερότητα αυτή εξαρτάται από τις οικονομικές πολιτικές που εφαρμόζονται τόσο στο εσωτερικό της χώρας όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Η σταθερότητα των τιμών δεν αρκεί από μόνη της να εγγυηθεί μια οικονομική σταθερότητα. Το ευπαθές ευρωπαϊκό τραπεζικό σύστημα, απαιτεί ύπαρξη μηχανισμών ενιαίας τραπεζικής εποπτείας σε επίπεδο Ευρωζώνης. (Grauwe, 2005)

Παρόλο που η ΕΕ διαθέτει νομισματική ένωση, με ενιαίο νόμισμα στην ευρωζώνη και Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, η οικονομική ένωση δεν έχει προχωρήσει στον ίδιο βαθμό. Με την πάροδο των ετών, οι χώρες της ΕΕ παρουσιάζουν αποκλίσεις ως προς τα επίπεδα ανάπτυξης, τον πληθωρισμό και την ανταγωνιστικότητα. Για να αντιμετωπιστούν και να αποτραπούν πιθανές αρνητικές

επιπτώσεις αυτών των αποκλίσεων, είναι αναγκαίος ένας στενότερος οικονομικός συντονισμός. Στη σημερινή κρίση, ορισμένες χώρες της ΕΕ, μεταξύ των οποίων και μερικές που ανήκουν στην ευρωζώνη, αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα. Γι' αυτό, έγιναν πρόσφατα συγκεκριμένα βήματα για να αυξηθεί ο συντονισμός των εθνικών οικονομικών πολιτικών, ώστε να βγουν τα κράτη από την κρίση και να επανέλθουν στη σωστή πορεία με σταθερότητα, απασχόληση και βιώσιμη ανάπτυξη.

Από την άλλη τα μέτρα για την άσκηση της γενικής οικονομικής πολιτικής βοήθησαν το 2011 οι χώρες της ΕΕ που ανήκουν στην ευρωζώνη να είχαν χαμηλότερο έλλειμμα στον κρατικό προϋπολογισμό (4,1 % του ΑΕΠ) από τις Ηνωμένες Πολιτείες (9,6 % του ΑΕΠ) και την Ιαπωνία (8,2 % του ΑΕΠ), ενώ το ίδιο έτος είχαν το χαμηλότερο δημόσιο χρέος (87 % του ΑΕΠ) απ' ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες (102,9 % του ΑΕΠ) και η Ιαπωνία (229,8 % του ΑΕΠ).

Για την υιοθέτηση εθνικών κανόνων δημοσιονομικής πολιτικής θα πρέπει οι κυβερνήσεις πρώτα απ' όλα να εξασφαλίσουν την ακεραιότητα και αυτονομία του τραπεζικού συστήματος, κυρίως σε περιόδους κρίσης. Αυτό σημαίνει ότι η άσκηση της δημοσιονομικής πολιτικής θα επηρεάζει όσο γίνεται λιγότερο το τραπεζικό σύστημα. (Σιοκορέλης, Β., 2007)

Η νομισματική ένωση της Ευρώπης παρουσιάζει κάποιες δυσλειτουργίες. Η οικονομική κρίση δεν οφείλεται μόνο στις ακαμψίες της αγοράς και τη δημοσιονομική ασωτία των κρατών, αλλά η έλλειψη διαχείρισης της εσωτερικής ζήτησης και η αποτυχία να αποτραπεί η συσσώρευση των αποκλίσεων και των ανισορροπιών εντός της ζώνης του ευρώ. Στις μέρες μας, η μεταρρύθμιση του καθεστώτος προς αυτούς τους σκοπούς περιπλέκεται από τη σοβαρή ανισορροπία στις θέσεις της ανταγωνιστικότητας που έχει διαμορφωθεί και από την κληρονομιά του χρέους που βαραίνει την Ευρώπη. Ο αναπροσανατολισμός της ΕΚΤ προς την ανάπτυξη και τη σταθερότητα των τιμών πρέπει να αποτελεί μέρος της οποιασδήποτε λύσης. Ο επαναπροσδιορισμός της δημοσιονομικής πολιτικής για την ανάπτυξη και τις επενδύσεις σε όλο το μήκος της ευρωζώνης αποτελεί επίσης άλλο ένα μέρος της οποιασδήποτε λύσης που μπορεί να προταθεί για την υπέρβαση της σημερινής οικονομικής κρίσης. (Bibow, 2012)

Η ΕΚΤ αναγνωρίζει μόνο ένα στόχο νομισματικής πολιτικής. Αυτό έρχεται σε αντίθεση με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ, η οποία υποχρεώνει την ΕΚΤ να επιδιώκει την επίτευξη και άλλων στόχων, αν οι προσπάθειες αυτές δεν απειλούν τη σταθερότητα των τιμών. Είναι σημαντικό να συμπεράνουμε ότι μια κεντρική τράπεζα που θέτει ως αποκλειστικό στόχο τον έλεγχο του πληθωρισμού, μπορεί να επιδιώξει ταυτόχρονα την επίτευξη και άλλων στόχων. (Grauwe, 2005)

Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να ληφθούν σημαντικές αποφάσεις σε επίπεδο άσκησης της νομισματικής πολιτικής στη ζώνη του ευρώ ώστε να αποφευχθεί η κρίση και να δοθεί ένα μοντέλο οικονομικής σταθερότητας με αποτελεσματικότητα εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να αναλυθεί ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, ο τρόπος άσκησης νομισματικής πολιτικής στη ζώνη του ευρώ και πως αυτός έχει επηρεάσει την σημερινή οικονομική κατάσταση.

Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για να προσεγγίσουμε το θέμα είναι η βιβλιογραφική επισκόπηση, με αναφορές σε βιβλιογραφικές πηγές και άρθρα καθώς και η εμπειρική επισκόπηση. Αρχικά αναφερόμαστε στη δομή και στη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) και στο ενιαίο νόμισμα (ευρώ). Έπειτα αναφερόμαστε στις προϋποθέσεις συμμετοχής μιας χώρας στην οικονομική ενοποίηση, τα κριτήρια σύγκλισης και συνθήκες για την διατήρηση της σταθερότητας και την ορθή διακυβέρνηση. Τέλος η οικονομική κρίση που βάλει τις χώρες της Ευρωζώνης δημιουργεί θέματα προς διερεύνηση όσο αφορά την αποτελεσματικότητα του συστήματος και διορθωτικές αλλαγές που πρέπει να γίνουν.

Από την μελέτη προέκυψαν χρήσιμα ευρήματα θεωρητικά και εμπειρικά για την προσέγγιση του θέματος και ζητήματα να οποία μπορούν να δεχθούν περαιτέρω διερεύνηση. Από τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν διαπιστώσαμε ότι η πρακτική της ΕΚΤ επαληθεύει τα προβλεπόμενα στα οικονομικά των νομισματικών ενώσεων για την αναποτελεσματικότητα της νομισματικής πολιτικής σε ασύμμετρες διαταραχές, αφενός ζήτησης, όπως αυτή μετά το παγκόσμιο κραχ του 2008, κι αφετέρου προσφοράς όπου η νομισματική δεν έχει καμία αποτελεσματικότητα. Η οικονομική κρίση που διακατέχει τις χώρες της ένωσης σήμερα πέρα από τη σωστή δημοσιονομική πολιτική της κάθε χώρας, οφείλεται στην γενική αποτυχία του συστήματος νομισματικής πολιτικής που υιοθετήθηκε από την Ε.Ε να συσσωρευτούν αποκλίσεις και ανισορροπίες εντός των χωρών της ζώνης του ευρώ.

Οι περιορισμοί της μελέτης αφορούν το γεγονός ότι μελετήσαμε μόνο την Ευρωπαϊκή περίπτωση καθώς στο αρχικό ερευνητικό μας ενδιαφέρον ήταν η Ευρωπαϊκή νομισματική πολιτική. Από τα ευρήματα προκύπτει η σοβαρή επίπτωση που έχει η υπάρχουσα νομισματική πολιτική και η ανάγκη να αντιμετωπιστούν οι

στρεβλώσεις στην «αρχιτεκτονική» της Ευρωπαϊκής Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ). Έτσι θα μπορέσει η ΕΕ να προχωρήσει στην οικονομική ένωση, ως συνομοσπονδία ανεξάρτητων κρατών που θα συντονίζουν τις οικονομικές τους πολιτικές συνολικά.

Οι προτάσεις μας ως προς την κατεύθυνση της ευρωπαϊκής νομισματικής πολιτικής κατευθύνονται ως προς τις αναθεωρήσεις που θα πρέπει να γίνουν σε πολιτικές του παρελθόντος. Θεωρούμε ότι ο συντονισμός ή εναρμόνιση προς κοινή τάση των εθνικών οικονομικών πολιτικών είναι απαραίτητος κι όχι κοινή νομισματική πολιτική από υπερεθνικό θεσμό. Είναι απαραίτητο να υπάρχει κοινή σύγκλιση των χωρών πάνω στη νέα πολιτική που θα πρέπει να χαραχθεί, χρησιμοποιώντας την εμπειρία από το παρελθόν να ληφθούν μέτρα από τη μια διορθωτικά ως προς την υφιστάμενη κατάσταση από τη μία αλλά και να χαραχθούν νέα μέτρα για τις υπό ένταξη μελλοντικές χώρες στην ευρωπαϊκή οικονομική ενοποίηση.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Begg, D., Fischer, S., & Dornbusch, R. (2006). *ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ - ΤΟΜΟΣ Β'*. ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΕ.
- Bibow, J. (2012). Το ευρώ και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα: στο σταυροδρόμι. *Επιστημονική Εργασία υπό Εξέλιξη (Working Paper) No. 738* .
- Eichengreen, B. (2009). The Crisis and the Euro. *working paper, Elcano Royal Institute, Madrid, Spain* .
- Furceri, D., & Karras, G. (2005). Business Cycle Synchronization in the EMU, pp. 1-31.
- Grauwe, P. (2005). Τα οικονομικά της Νομισματικής Ένωσης. Παπαζήση.
- Plosser, C. (2010). Credible Commitments and Monetary Policy After the Crisis, pp 1-8.
- Ευρωπαϊκή Ένωση. (2013). Η οικονομική και νομισματική ένωση και το ευρώ. http://europa.eu/pol/emu/flipbook/el/files/na7012001elc_002.pdf .
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2012). Η οικονομική και νομισματική ένωση και το ευρώ. http://europa.eu/pol/index_fr.htm .
- Θεοδωρόπουλος, Σ. (2006). Εξελίξεις και Προοπτικές της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Ολοκλήρωσης. Αθήνα: Αθ.Σταμούλης.
- Καφίδας, Λ. (2008). Ευρωπαϊκή Νομισματική Ένωση -Η επιλογή σταθερών συναλλαγματικών ισοτιμιών - Υπέρ και κατά του ευρώ.
- Μανούζας, Σ. (2015). Ποσοτική Χαλάρωση στην Ευρωζώνη: Μακροοικονομική Θεωρία, Προβλήματα ασυμμετρίας και πολιτικοί περιορισμοί. <http://www.poleconomix.gr/portal/wp-content/uploads/2015/02/%CE%9C%CE%B1%CE%BD%CE%BF%CF%8D%CE%B6%CE%B1%CF%82-%CE%A3.pdf> .
- Πουρναράκης, Ε., & Χαντζηκωνσταντίνου, Γ. (2011). *Αρχές Οικονομικής - Μακροοικονομική & Μικροοικονομική*. Αθήνα: Σοφία ΑΕ.
- Σαρτζετάκης, Ε. (2010). Εισαγωγή στην Μακροοικονομική, Χρήματα και Τράπεζες. *Σημειώσεις Μαθήματος Πανεπιστήμιο Μακεδονίας*, <http://users.uom.gr/~esartz/teaching/macro/Section8.pdf> .
- Σιοκορέλης, Β. (2007). Το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης στη ζώνη του ευρώ: Μήπως έφτασε η ώρα για την αναθεώρησή του;. *Αγορά Χωρίς Σύνορα Τόμος 13 (2)* .
- Σιοκορέλης, Β. (2007). Το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης στη ζώνη του ευρώ: Μήπως έφτασε η ώρα για την αναθεώρησή του;. *Αγορά Χωρίς Σύνορα Τόμος 13 (2) 2007: 122-136* .
- Στεριώτης, Κ. (1995). Χρήμα και Διεθνές Τραπεζικό Σύστημα. *Σμπίλιας* .

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

<http://el.wikibooks.org>. (n.d.). Ανάκτηση από

http://el.wikibooks.org/wiki/%CE%97_%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%AC%CE%B2%CE%B1%CF%83%CE%B7_%CF%83%CF%84%CE%BF_%CE%B5%CF%85%CF%81%CF%8E_%CE%BA%CE%B1%CE%B9_%CE%B7_%CE%B5%CF%80%CE%AF%CE%B4%CF%81%CE%B1%CF%83%CE%B7_%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD_%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%B7%C.

<http://el.wikipedia.org>. (n.d.).

http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CE%B5%CE%BD%CF%84%CF%81%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%A4%CF%81%CE%AC%CF%80%CE%B5%CE%B6%CE%B1.

<http://europedia.moussis.eu>. (n.d.). Ανάκτηση από

http://europedia.moussis.eu/books/Book_2/3/7/2/3/?lang=gr&all=1&s=1&e=10.

<http://www.7imeres.gr>. Ανάκτηση από

<http://www.7imeres.gr/%CF%80%CE%BF%CE%B9%CE%B1-%CE%B5%CE%AF%CE%BD%CE%B1%CE%B9-%CF%84%CE%B1-18-%CE%BA%CF%81%CE%AC%CF%84%CE%B7-%CE%BC%CE%AD%CE%BB%CE%B7-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%B5%CF%85%CF%81%CF%89%CE%B6%CF%8E%CE%BD%CE%B7/>.

<http://www.aueb.gr>. Ανάκτηση από <http://www.aueb.gr/statistical-institute/european-citizens/economy.pdf>.

<http://www.bankofgreece.gr>. (n.d.). Ανάκτηση από

<http://www.bankofgreece.gr/pages/el/other/links.aspx>.

<http://www.otoe.gr>. (n.d.). Ανάκτηση από

[http://www.otoe.gr/eurotrain/ereunes/er2tha_meros1\(1.2\).htm](http://www.otoe.gr/eurotrain/ereunes/er2tha_meros1(1.2).htm).

<https://www.ecb.europa.eu>. (n.d.). Ανάκτηση από

<https://www.ecb.europa.eu/ecb/html/index.el.html>.

<https://www.ecb.europa.eu>. (n.d.). Ανάκτηση από

<https://www.ecb.europa.eu/euro/intro/html/map.el.html>.

https://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/facts/shared/img/slides//slide_or_001.el.png.

https://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/facts/shared/img/slides//slide_or_002.el.png.

<http://www.epistimonikomarketing.gr/i-eniaia-nomismatiki-politiki-tis-ekt/>

http://oikonomica.com/2011/11/17/central_bank_b_monetary_policy/

<http://www.indeepanalysis.gr/?q=node/1731>

[http:// www.ecb.europa.eu](http://www.ecb.europa.eu)